

KRpanova KOBILA? V MARIBORU? V svojem sestavku »Krpanska kobila v Mariboru«, objavljenem v št. 11 letošnje »Sodobnosti«, prihaja Dušan Pirjevec do takih ugotovitev, da ne morem mimo njih, čeprav sem proti tiskovni vojni, ki nikamor ne vodi.

Dušan Pirjevec trdi, da sega moj članek v »Naših razgledih« z dne 5. oktobra s svojimi načelnimi stališči »daleč preko meja mariborskega okraj«. Res je, vendar ne preko meja naše republike, ker je ta problem v vsej ostali Jugoslaviji zdavnaj rešen širokogrudno, daleč od žabjih perspektiv.

Dušan Pirjevec je bil verjetno pod vtisom kakšnega predavanja, ko se lovi za čistost pojmov: lažja dela, operete, komedije itd. Verjetno ne bi s temi pojmi žongliral, če bi v zadnjem času skrbneje zasledoval po časopisju poročila raznih družbenih organizacij, ki ugotavljajo vzroke premajhnega zanimanja delavcev za gledališče.

Dušan Pirjevec pričakuje, da bom v enem relativno kratkem članku v »Naših razgledih« obrazložil delo gledališkega sveta v zvezi z najrazličnejšimi problemi v zvezi z gledališčem: »notranja organizacija in notranji odnosi«, »sestava, zmogljivost, delovni pogoji in družbeni položaj ansambla« itd. itd. Dušan Pirjevec bi se moral pred pisanjem svojega članka informirati pri upravniku gledališča, če so družbeni in drugi organi v gledališču ta vprašanja obravnavali, in bi se lahko prepričal, da se je o vseh teh vprašanjih razpravljalo in ukrepalo, kolikor je bilo v naših močeh. Res je, da so vsa vprašanja, ki jih je navedel Pirjevec Dušan, zelo važna, trdim pa še vedno, da je osrednje vprašanje za popularizacijo gledališča: repertoar! Marsikatero vprašanje, ki ga postavlja Pirjevec Dušan, smo že v danih razmerah rešili, kot npr. vprašanje ansambla, ki se ga mnogokrat krivično ocenjuje, enkrat pa je bil celo v nekem časopisu lažno napaden.

Dušan Pirjevec prihaja v svojem članku v protislovje: na eni strani govori o Krpanovi kobili, kar pomeni v bistvu popuščanje »inštinktom šentpeterskega predmestja«, na drugi strani pa govori, da jaz podcenjujem delavce. Kako bo Dušan Pirjevec spravil v sklad Krpanovo kobilo z ugotovitvijo, da hočejo delavci ne-lažja dela??

Ali je častno za Dušana Pirjevca, da mi podtakne izjavo o »nekulturnosti« delavcev, ki je nikjer nisem izrekel ali zapisal? Dušan Pirjevec ve, da je razlika, če rečem, da je treba pritegniti ljudi, ki danes še nimajo kulturne izobrazbe, ali pa če rečem, da je naše delavstvo »nekulturno«?!

Dušan Pirjevec noče razumeti, da sem postavil primer Sartra in Desetega brata, da pokažem stanje, iz katerega moramo priti z realističnimi ukrepi. Podtikanja ne morejo biti v čast nobeni polemiki!

Ali je 250 milijonov dinarjev okrajne skupščine »dotacija« ali »pravično plačilo za delo«, to je dilema, ki jo postavlja Dušan Pirjevec demagoško, da bi ustvaril nerazpoloženje gledališkega ansambla proti »nekulturnemu« gledališkemu svetu. Za ansambel, ki je v redu delal, je to »pravično plačilo za delo«. Že večkrat sem izjavil na seji gledališkega sveta, da je ta vsota prenizka in da bi jo bilo treba zvišati na najmanj 500 milijonov dinarjev, če bi hoteli zjamčiti stimulacijo igralcem in izboljšati opremo predstav. Dokler pa bo ta vsota služila tako ozkemu številu obiskovalcev kot doslej, jo bo lahko marsikdo imenoval »dotacijo«. To pripombo so dajali

mnogi člani okrajne skupščine vsa leta, čeprav so prav gotovo gledališče ljubili, kot smo ga ljubili vsi oni, ki smo prav mariborsko gledališče obiskovali vse od dijaških let dalje. Dušan Pirjevec verjetno ni živel pred vojno v Mariboru, ker bi sicer ne pisal tako omalovažujoče o predvojnem mariborskem gledališču, ki je vendarle opravilo velik del svojega poslanstva na naši severni meji. To gledališče smo ljubili in ga ljubimo ne z enim člankom po 18 letih (in morda še z enim čez nadaljnjih 18 let!), temveč z obiskovanjem podjetij za organizacijo predstav, s stikom s šolami za organiziranje šolskih predstav, z neprestanim stikom z ustanoviteljem zaradi izboljšanja materialnih osnov, z iskanjem kvalitetnega vodilnega kadra (v zvezi s tem smo »romali« tudi v Ljubljano, pa so nas kulturni ljudje osmešili v »Pavlihi«, češ da iščemo predpakirane repertoarje, čeprav o tem sploh ni bilo govora!) itd. itd.

Na koncu njegovega članka zmanjka Dušanu Pirjevcu logike. Za njega pomeni ugotovitev »ne živimo od kritike« — »kritika je nepotrebna«. Kot če bi rekel: »Ne živim od avtomobila« in bi to pomenilo: »Avtomobil mi je nepotreben.« V svoji železni nelogiki, ki se močno približa sofizmu, gre celo tako daleč, da ugotavlja v končni konsekvenci, da gledališki svet nima namena opravljati vseh dolžnosti družbenega organa, če njegov predsednik ugotovi, »da ne živimo od kritike«. Članek Dušana Pirjevca je ponovno dokazal, da ne živimo od kritike, ker ni v ničemer pokazal poti, kako naj konkretno v Mariboru rešimo vprašanje popularizacije gledališča. Vsesplošne ugotovitve, ki so navedene na strani 1051, so kvečjemu primerne za kak učbenik.

Nadalje: organ upravljanja res nima pravice spremeniti univerze »niti v sedemletko niti v vzgojevališče čevljarских mojstrov«, pač pa ima pravico razpravljati o tem, kaj napraviti, če je obisk univerze porazno nizek. In če profesorski zbor in ostali organi univerze (v našem primeru: umetniški vodja, upravni odbor opere in kolektiv opere!) soglašajo z ukrepi organa družbenega upravljanja, se ti ukrepi izvedejo, pa čeprav bi se kak visoko teoretični profesor temu upiral!

In na kraju Krpanova kobila. Krpanova kobila, ki jo je Dušan Pirjevec pritihotapil na mariborski oder, res gleda proti vratom in se jezi na Dušana Pirjevca, da jo je spravil v neroden položaj v okolici, ki ji ni prijazna. Neki moj znanec, dolgoletni ljubitelj mariborskega gledališča (večji ljubitelj kot Dušan Pirjevec), mi je svetoval, naj Krpanovo kobilo zavijem v papir in pošljem Dušanu Pirjevcu v Ljubljano, da jo odpremi na drug naslov. Tega ne bom storil. Raje bom postavil Dušanu Pirjevcu vprašanje, ki je podobno težki skrivalnici: kje je skrita Krpanova kobila v repertoarju, ki ga je gledališki svet mariborskega gledališča sprejel za sezono 1965/64:

Drama:

Bratko Kreft: Krajski komedijanti; Sudraka-Bruckner: Glinasti voziček; Luigi Pirandello: Henrik IV.; Duško Rokсандić: Andrea (prva slovenska izvedba); Primož Kozak: Afera; William Shakespeare: Sen kresne noči; Ranko Marinković: Gloria in Ljubiša Djokić: Poprček (mladinska igra).

Opera:

Gounod: Faust; Wolf-Ferrari: Štirje grobijani; De Falla: Kratko življenje; Milhaud: Nesrečni mornar; Švara: Veronika Deseniška; Nicolai: Vesele žene windsorske; Wagner: Večni mornar; Tijardović: Katarina Velika (musical); Bjelinski: Čebelica Maja (mladinska opera).

Po vsem tem je jasno, da bi bilo bolje, če bi si Dušan Pirjevec izbral za svojo »sveto borbo« namesto Krpanove kobile — Rosinanto.

Dr. Danilo Požar

LISTNICA UREDNIŠTVA. Dne 26. novembra 1963 je bil v Ljubljani redni zbor sodelavcev *Sodobnosti*.

Na osnovi uredniškega poročila, ki ga je podal tov. Drago Šega, se je razvila diskusija, ki je utrdila načelne smernice za nadaljnje delo revije.

Zbor je izvolil nov, dvajsetčlanski odbor in določil tudi posamezne resorne urednike.

*

Ker so morali doslej zaradi pomanjkanja prostora rokopisi večkrat dlje časa čakati na objavo, se je uredništvo *Sodobnosti* odločilo za nekoliko gostejši tisk. Upamo, da bo s tem ukrepom ustrezno tako sodelavcem kot bravcem naše revije.